

Maria Nagel - de Groot

Achteraf bekeken

Architectuur in Suriname

1951 tot 1969

BOUWWERKEN ONTWERPEN DOOR

ir. P.J. Nagel

(1921 – 1997)

Het Diaconessenhuis in Paramaribo

STICHTING DIACONESSENARBEID IN SURINAME

OPGERICHT DOOR DE BOND DER NEDERLANDSE DIAKONESSENHUIZEN EN HET
ZENDINGSGENOOTSCAP DER EVANGELISCHE (HERNHUTTER) BROEDERGEMEENTE
GEVESTIGD TE UTRECHT

In 1952 krijgt Peter van bovengenoemde stichting de opdracht een schetsplan te maken voor het Diaconessenhuis. Als het ontwerp gereed is, komt in de maand september van dat jaar een financieel expert uit Nederland om het project te bestuderen. De bouw wordt voorlopig uitgesteld, want er is niet genoeg geld om het plan te realiseren.

Wanneer echter de zendingshospitalen op Stoelmanseiland en te Djumu in gebruik zijn genomen wordt de behoefte aan een geneeskundig thuisfront in Paramaribo steeds groter.

Begin 1959 volgt de opdracht een definitief ontwerp te maken voor een ziekenhuis met 100 bedden en een uitbreidingsmogelijkheid tot 200 bedden.

Eer de plannen klaar zijn voert hij talloze gesprekken met medische specialisten, die ieder hun eigen wensen naar voren brengen.

De voorzitter van het Hoofdbestuur van de 'Stichting Diaconessenarbeid in Suriname' in Nederland, Dr. M.A. van Melle, komt regelmatig naar Suriname om de plannen te bespreken.

Intussen was in Nederland de inzamelingsactie "4 x Z...N" gestart door de NCRV met de presentator Johan Bodegraven. Dat was in het seizoen 1959/1960.

Deze actie speelde zich af via de radio. Van de ruim twee miljoen gulden die werd binnengehaald, destijds een enorm bedrag, werd het Diaconessenhuis in Paramaribo gebouwd.

Foto's van de affiches bij de actie "4 x Z...N" "Zij Zoekt Zich Zelve Niet"

Eind 1959 ontvangt het bestuur van de Stichting Diaconessenarbeid in Suriname van het Hoofdbestuur in Nederland een brief, waarin wordt aangedrongen op de overkomst van een afvaardiging van het bestuur in Suriname in verband met de bouw van het Diaconessenhuis in Paramaribo.

Na enige discussie wordt besloten dat de voorzitter in Suriname, de heer Johan Kraag en de heer ir. Peter Nagel naar Nederland zullen gaan.

De aankomst van de beide heren op Schiphol, gaat niet ongemerkt voorbij.

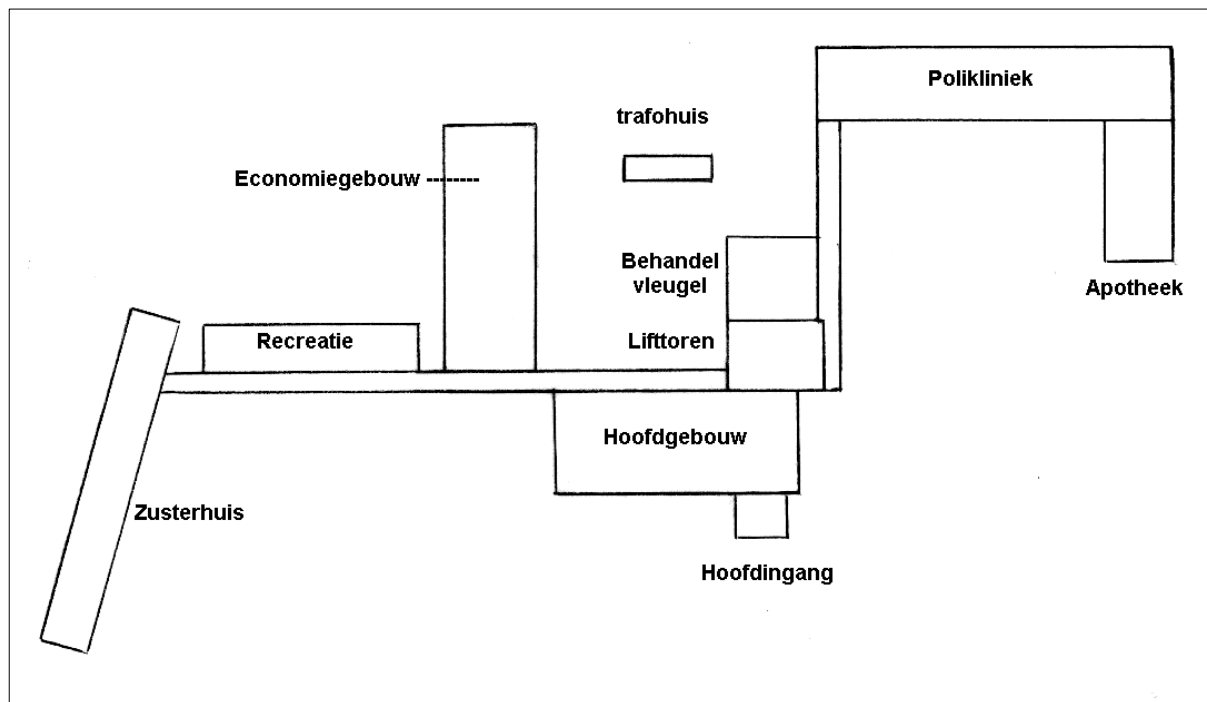

Op 15 januari 1960 vermeldt het dagblad 'Trouw':

"Johan Bodegraven was gistermiddag voor zijn aktie "4 x Z...N" op Schiphol. Enthousiast handenschuddend en schouderkloppend heeft hij op het besneeuwde platform de heren J.S.P. Kraag en Ir. P.J. Nagel uit Suriname verwelkomd. De heer Kraag is voorzitter van de Staten van Suriname en voorzitter van het bestuur van de Stichting Diaconessenarbeid Suriname te Paramaribo. Toen Johan Bodegraven in Suriname vertoefde was de heer Kraag zijn gastheer. Ir. Nagel is de ontwerper van het Diaconessenhuis.

De bouw van het Diaconessenhuis start in de tweede helft van 1960.

De Polikliniek en de Apotheek worden als eerste gebouwd. De foto's op de volgende bladzijden geven aan, dat deze reeds op 8 februari 1961 gereed zijn. Op die datum was het Zusterhuis met het Recreatiegebouw bijna gereed en een maand later, op 10 maart 1961, geheel klaar.

De plattegrond hierboven geeft de onderlinge ligging van de gebouwen weer. De tekening is op schaal gemaakt aan de hand van een bouwtekening anno 2004.

In het Economiegebouw zijn de keuken en de wasserij ondergebracht.

In overleg met dr. van Melle wordt al spoedig de toekomstige directrice van het Diaconessenhuis benoemd, zuster Sarabert. Met haar kennis en jarenlange ervaring in het diaconessenwerk in Nederland geeft zij waardevolle adviezen tijdens de bouw van het Diaconessenhuis.

Eind 1962 worden de deuren van het ziekenhuis geopend voor patiënten, vooral uit het binnenland van Suriname, die anders zonder medische voorzieningen zouden zitten.

Het Diaconessenhuis is voltooid

Opening door de Gouverneur

Na de toespraak van waarnemend gouverneur A. Currie werd de vlag gehesen door mevrouw Currie, eerst in top en daarna halfstok vanwege het overlijden van Prinses Wilhelmina.

Dominee Jensen ging voor in een wijdingsdienst. Daarna spraken achtereenvolgens:

- Dr. van Melle
- Johan Kraag
- Johan Bodegraven (heel geestig)
- Ds. Doth namens de Broedergemeente
- de heer Smit, voorzitter van het Nederlandse Oranje-Groene Kruis

De hele ceremonie duurde maar liefst bijna 3 uur !

Daarna gaf Peter de Gouverneur een rondleiding door het ziekenhuis.

Opening 30 november 1962

De foto's op de volgende pagina's geven een overzicht van de voortgang van de bouw en een impressie van het Diaconessenhuis.

Zusterhuis en Recreatiegebouw, bijna gereed

8 februari 1961

Zusterhuis en Recreatiegebouw

Tegelijk met de Apotheek en de Polikliniek werd het Zusterhuis gebouwd voor de huisvesting van verpleegsters en leerling-verpleegsters uit Nederland en Suriname.

Het Zusterhuis was gereed op 10 maart 1961.

Links op de bovenste verdieping de kamer van de directrice, zuster Sarabert.

Voorgevel Apotheek met ingang Polikliniek

Overzicht vanaf de kamer zuster Sarabert

Rechtsboven: de achterzijde van de Apotheek en de Polikliniek.
 Linksonder: het dak van het Recreatiegebouw met de overdekte verbindinggang.
 In het midden de bouwkeet.

8 februari 1961

Overzicht vanuit de kamer van zuster Sarabert

Overzicht vanaf de bovenste galerij van het Zusterhuis

Op de voorgrond de fundering voor het Economiegebouw.
Daarachter rechts de fundering van het Hoofdgebouw
met de Behandelvleugel (voorbij de bouwkeet).

10 april 1961

Fundering voor het Hoofdgebouw

Vlechtwerk voor de fundering van de Behandelvleugel

Linksachter het transformatorhuis voor de energievoorziening.

10 april 1961

Fundering Economiegebouw

Hierin zijn de facilitaire voorzieningen zoals keuken, wasserij etc.

10 april 1961

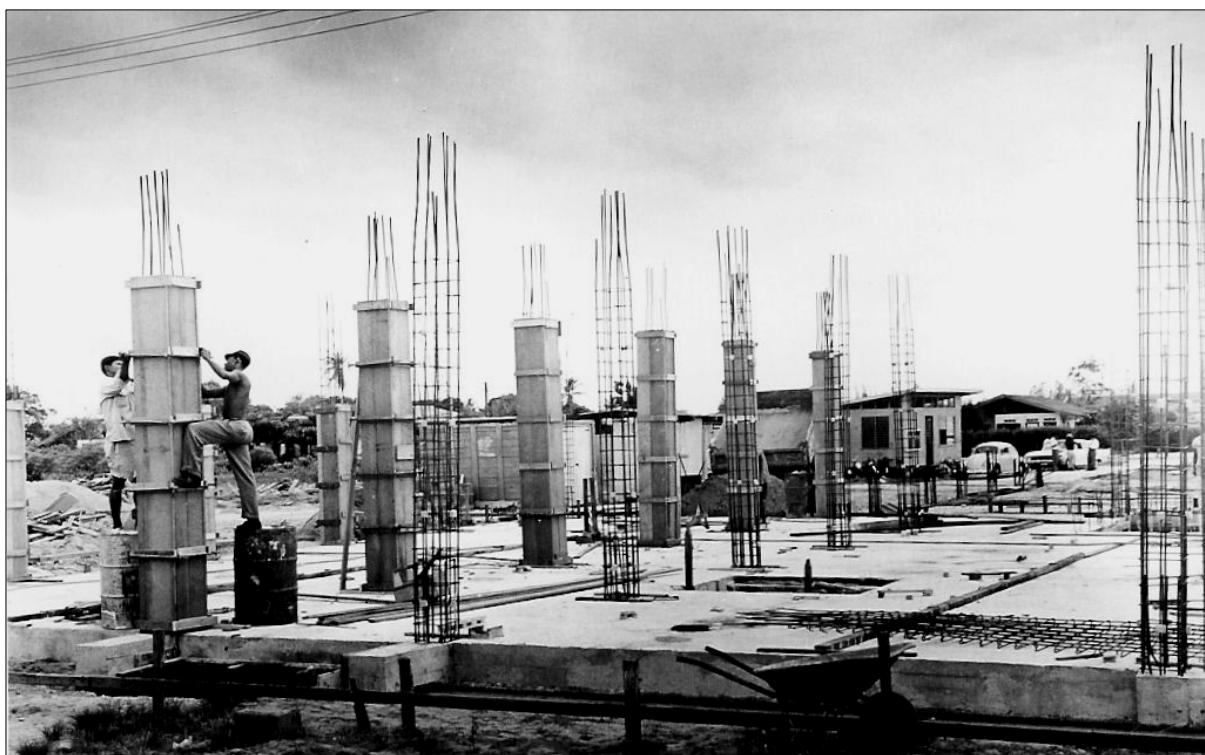
Overzicht vanaf bovenste galerij van het Zusterhuis

Rechts achter is de fundering van het Hoofdgebouw met de Behandelvleugel reeds zichtbaar.
Op de voorgrond die van het Economiegebouw.

16 mei 1961

Fundering Hoofdgebouw

Beganegrondvloer Behandelvleugel

Gezien vanuit de achterzijde van het Hoofdgebouw.

16 mei 1961

Bekisting beganegrondvloer van het Hoofdgebouw

Beganegrondvloer van het Economiegebouw

16 mei 1961

Overzicht vanaf de hoogste galerij van het Zusterhuis

Beganegrondvloer Hoofdgebouw

20 juli 1961

Economiegebouw (links) met overdekte verbindingsgang

Rechts Hoofdgebouw, middenachter Behandelvleugel.

Behandelvleugel: de eerste verdieping is stortklaar

20 juli 1961

Links Recreatiegebouw en Economiegebouw

Daarachter het Hoofdgebouw.

Voorgevel Hoofdgebouw

1 november 1961

Linkerzijgevel Hoofdgebouw

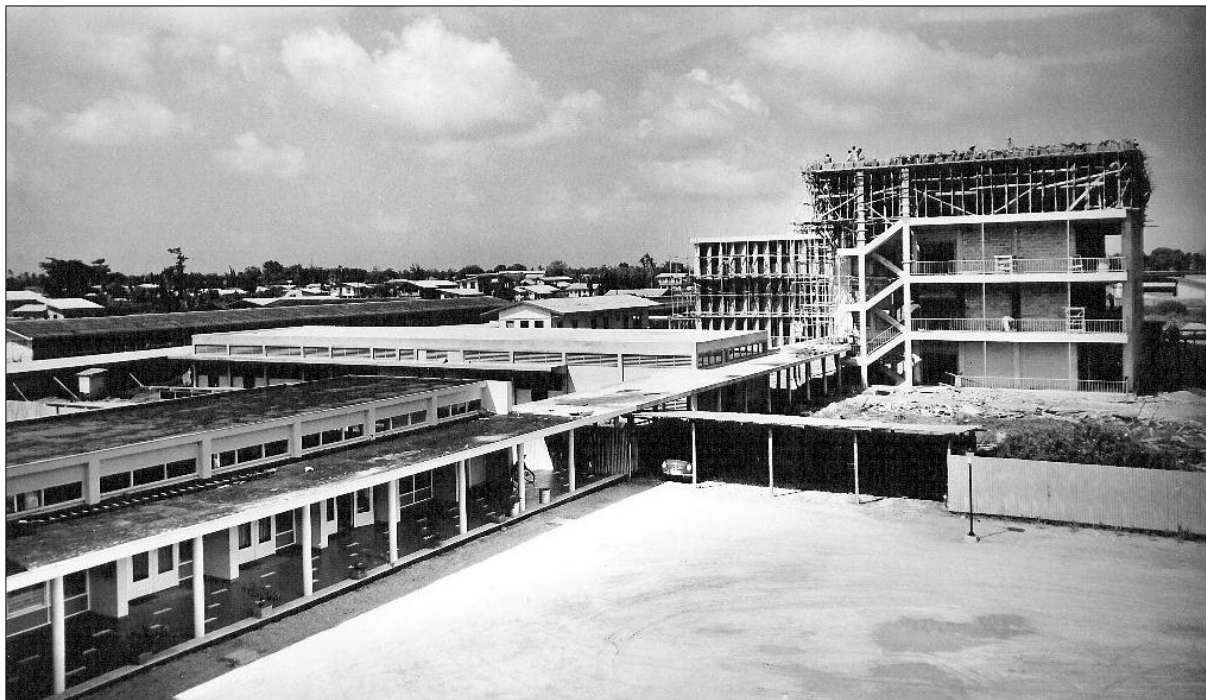
Links het Economiegebouw met verbindingsgang.

Rechterzijgevel volop in de steigers

Rechts de Behandelvleugel.

1 november 1961

Overzicht van het terrein gezien vanaf het Zusterhuis

Het hoofdgebouw is op hoogte. Op de bovenste etage is beton gestort.

Linkerzijgevel van het Hoofdgebouw met trappenhuis

Op de bovenste verdieping komen de operatiekamers, daaronder komt het beddenhuis.

25 januari 1962

De imposante voorgevel

25 januari 1962

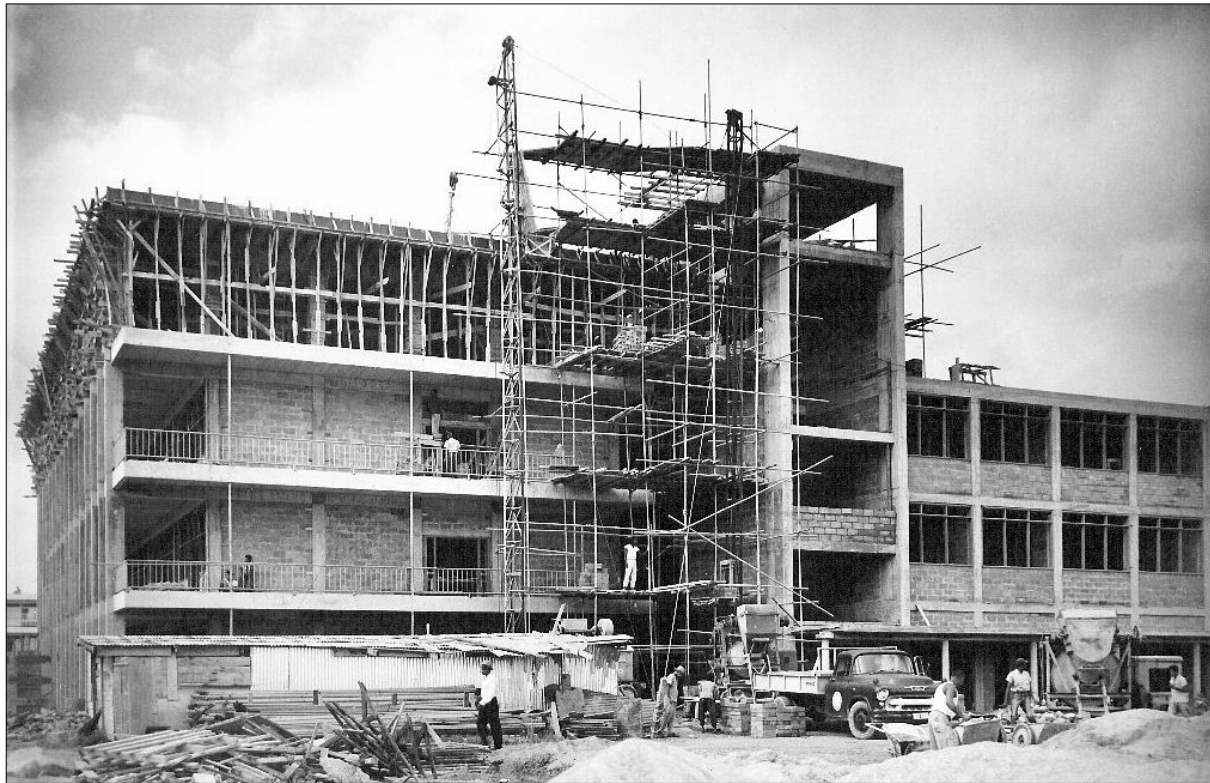

Hoekdetail

25 januari 1962

Voorgevel Hoofdgebouw

Rechterzijgevel met de Lifttoren en rechts de Behandelvleugel

25 januari 1962

Achtergevel

Links Behandelvleugel, midden Lifttoren en rechts achtergevel Hoofgebouw.

25 januari 1962

De bouw vordert gestaag

3 februari 1962

Voorgevel

3 februari 1962

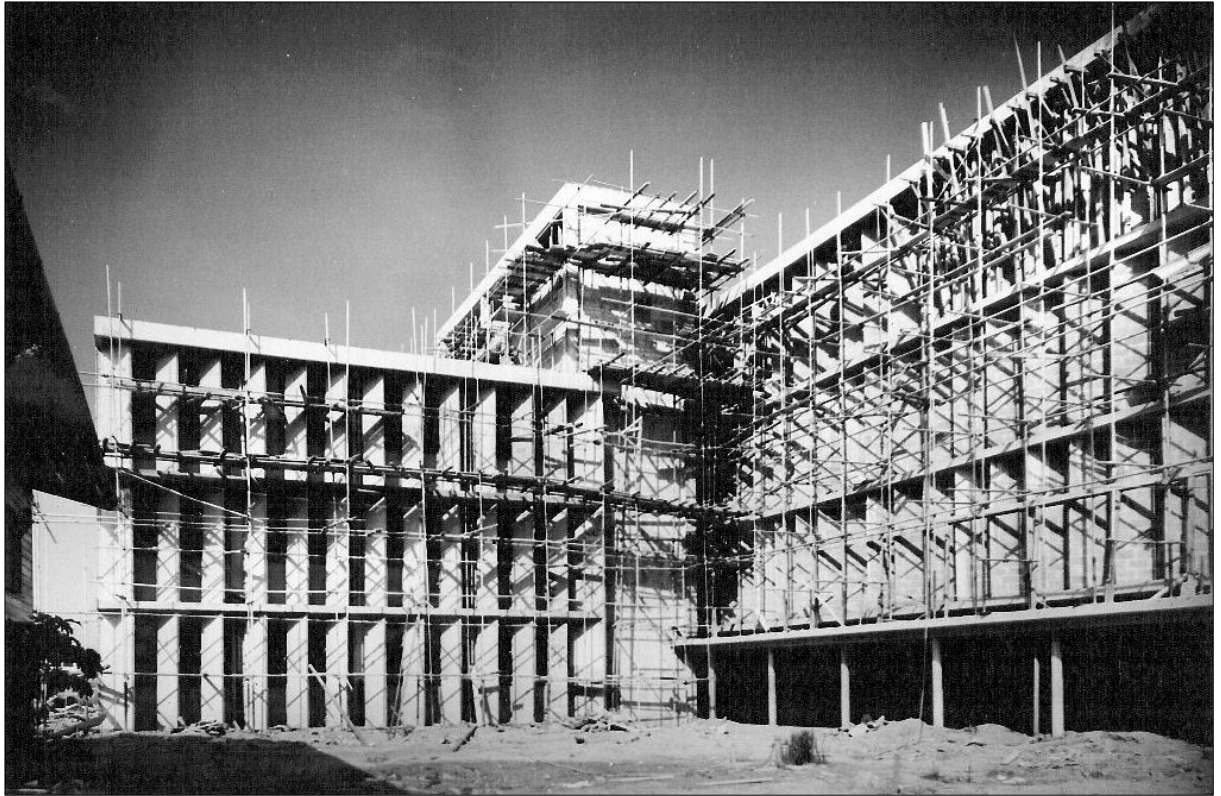

De voorgevel wordt afgewerkt

Rechterzijgevel

3 februari 1962

Achtergevels

3 februari 1962

Zicht op de linkerzijgevel van het Hoofdgebouw

Bouwlieden zijn bezig met de afwerking van de linkergevel.
Geheel links het open trappenhuis.

7 juni 1962

Voorgevel met luifel

7 juni 1962

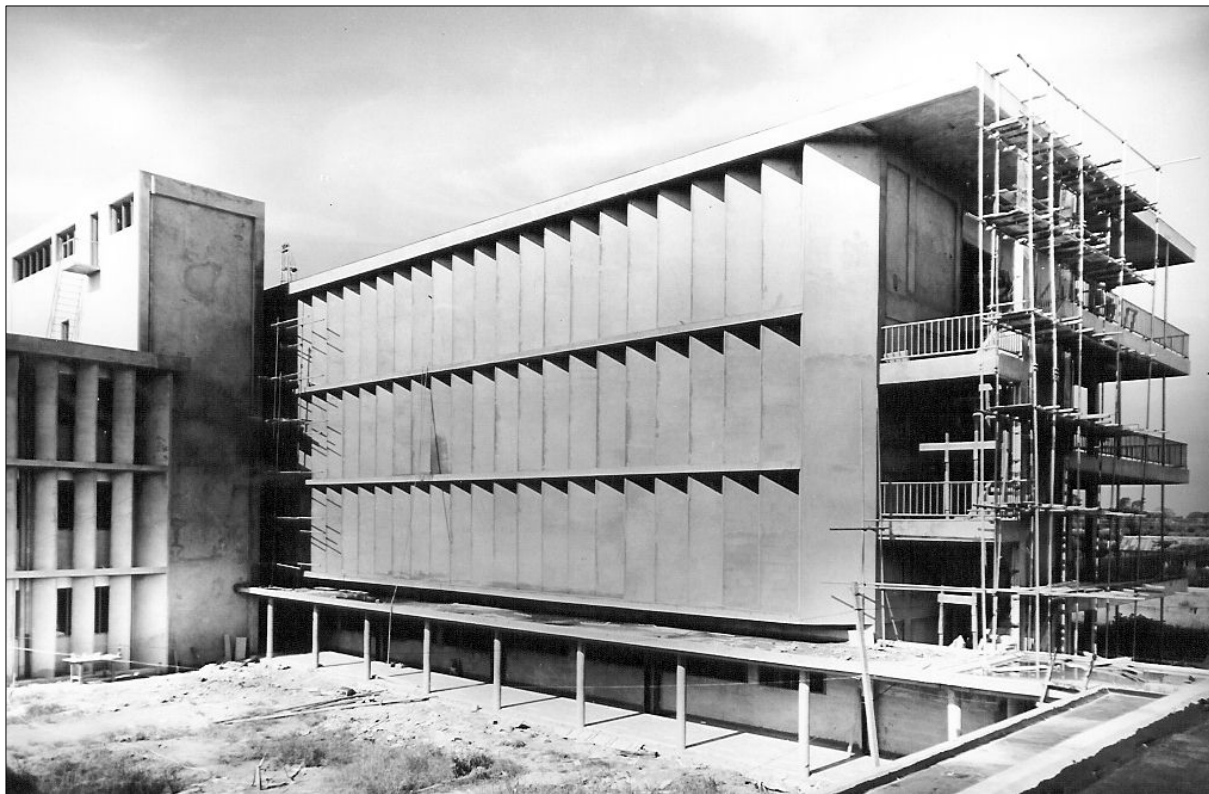

De hoofdingang

Rechterzijgevel

7 juni 1962

Achtergevels

Achtergevel Hoofgebouw

Met schuin geplaatste panelen tegen inval van direct zonlicht.

7 juni 1962

Een kijkje rondom en in het Diaconessenhuis

Verbindingsgang tussen het Zusterhuis en het Hoofdgebouw

Links het Recreatiegebouw.

Gezicht op het complex vanaf de Zinniastraat

Links is het Zusterhuis zichtbaar.
De zijstraat rechts op de voorgrond is de Johan Bodegravenlaan,
waaraan de Apotheek en de Polikliniek liggen.

Luchtige wachtruimte voor de bezoekers van de Polikliniek

Uitzicht op achterzijde Apotheek.

Uitzicht op de schoorsteen van het Economiegebouw.

Achterzijde Economiegebouw met keuken en wasserij

Het transformatorhuis

Rechts de achtergevel van de Behandelvleugel.

Uitzicht op de achterzijde van de Apotheek vanuit het Hoofdgebouw

Vanaf de balustrade is het kunstwerk op de Lifttoren mooi te zien.

Verbindingsgang tussen het Zusterhuis en het Hoofdgebouw

Rechts het Recreatiegebouw en daarvoor de gang naar de keuken en de wasserij.

Het trappenhuis

De Receptie

Zitkamer voor de verpleegsters in het Recreatiegebouw

Een mooi overzicht van het ziekenhuis

Rechts de Apotheek en de Polikliniek.
Links het Zusterhuis en in het midden het Hoofdgebouw.

Eerstedag envelop 30 november 1962

STICHTING DIAKONESSENARBEID IN SURINAME
 OPGERICHT DOOR DE BOND DER NEDERLANDSE DIAKONESSENHUIZEN EN HET
 ZENDINGSGENOOTSCAP DER EVANGELISCHE (HERNHUTTER) BROEDERGEMEENTE
 GEVESTIGD TE UTRECHT

SECRETARIAAT:
 MESDAGSTRAAT 7, 's-GRAVENHAGE
 TELEFOON ~~247554~~ **247554**
 POSTREKENING No. 79246 L.N.W.
 DE PENNINGMEESTER DER STICHTING
 TE UTRECHT

's Gravenhage, 19 december 1962

Aan
 Den Weledel Gestrenge Heer Ir.P.J. NAGEL
 P.O.B. 783
Paramaribo
 SURINAME

Zeer Geachte Heer Nagel,

Nu het Diaconessenhuis te Paramaribo is gereedgekomen en op 30 november j.l. onder grote belangstelling op plechtige wijze werd geopend, wil het Bestuur van de Stichting Diaconessenarbeid in Suriname bij dezen gaarne uitdrukking geven aan zijn gevoelens van waardering voor de deskundige en voortvarende wijze, waarop onder Uw leiding dit mooie bouwwerk is tot stand gekomen.

Voor deze, Uwe, bijdrage aan ons werk zijn wij U zeer dankbaar. Wij wensen U voor de toekomst in Uw loopbaan nog veel succes en voldoening toe.

Met vriendelijke groet en gevoelens van de meeste hoogachting,
 Namens het Bestuur van de Stichting
 Diaconessenarbeid in Suriname,

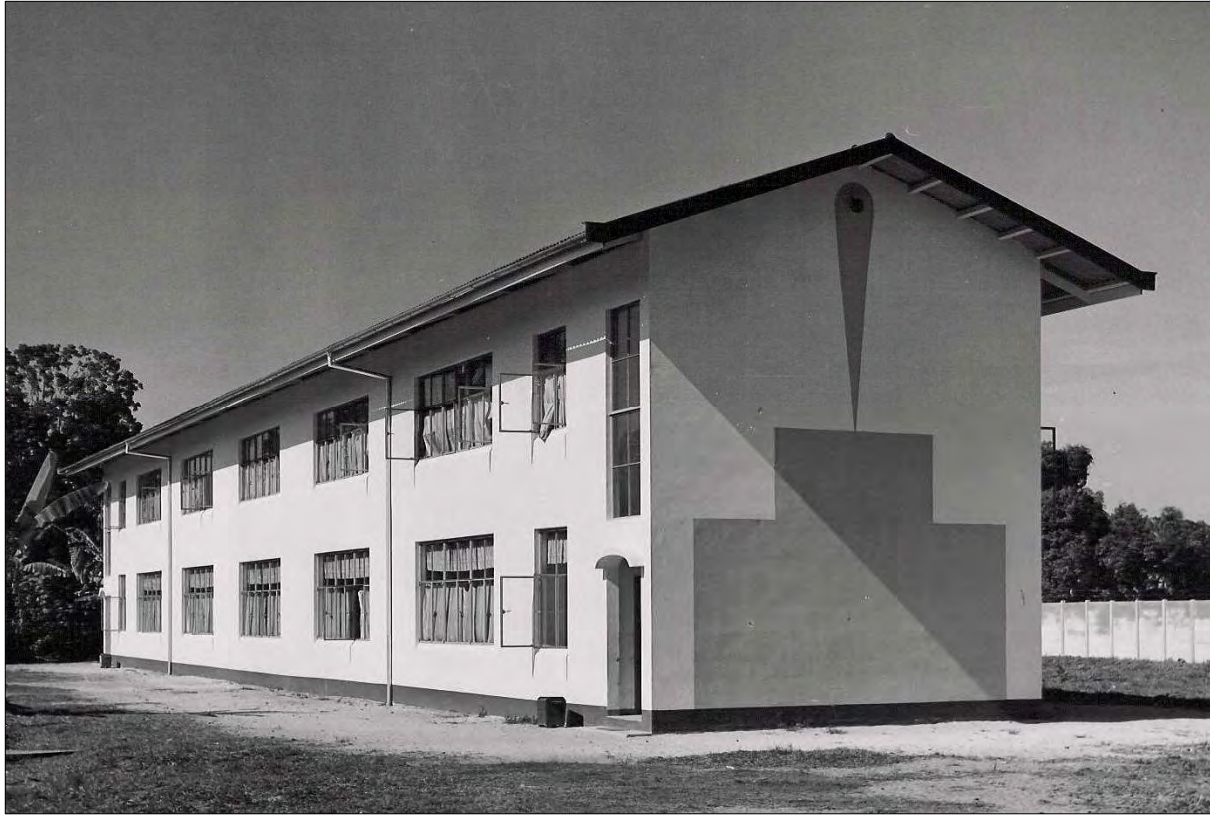
Dr. M. A. van Melle
 Dr.M.A. van Melle, voorzitter

K. Raue
 Mr.K. Raue, sekretaris.

*Gezegund kerst feest
 en gelukkig nieuwjaar!*

Dankbetuiging van dr. van Melle.

Selecta School (EBGS)

Christelijke ULO school met 10 leslokalen

Luchtige tropenbouw

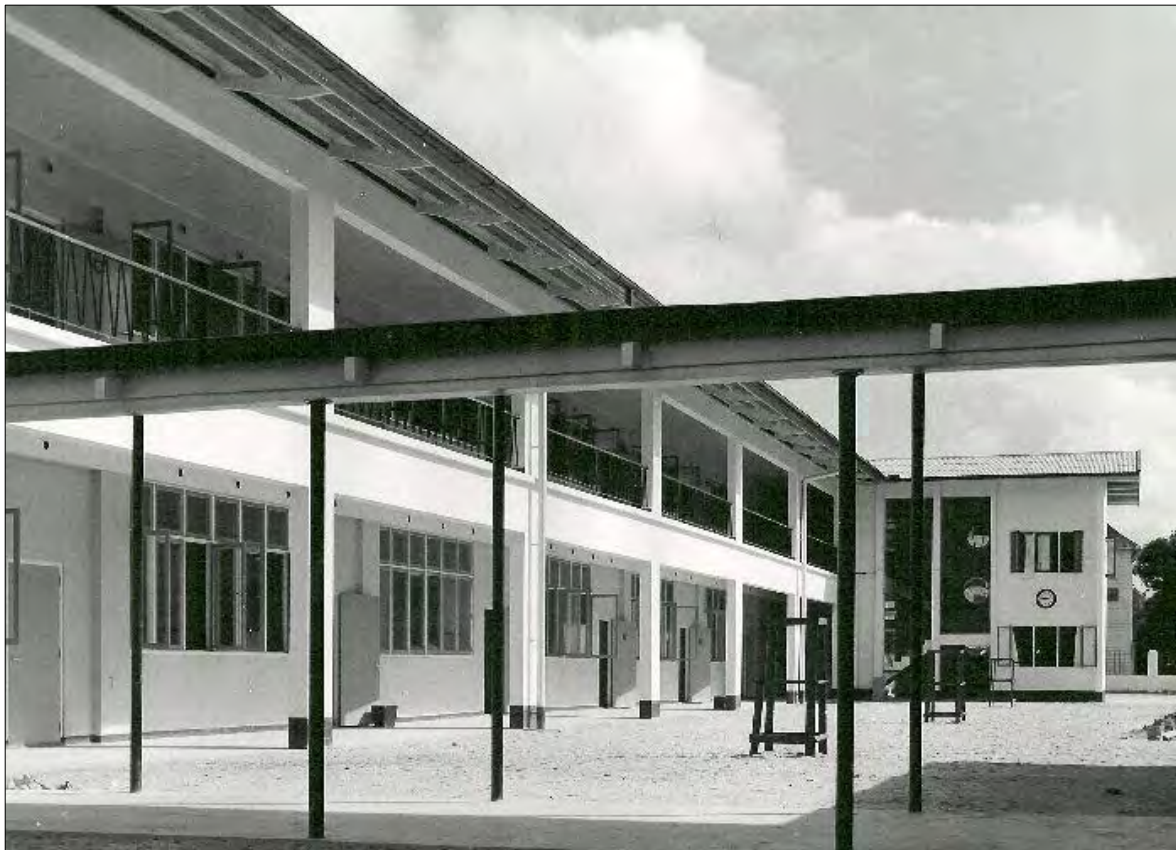
De open wand ligt aan de windzijde zodat de natuurlijke ventilatie optimaal wordt benut.

In september 1952 kreeg Peter van de Evangelische Broeder Gemeente Suriname (EBGS) het verzoek een schetsplan te maken voor de Selecta School.

Dit was zijn eerste opdracht voor een schoolgebouw in Paramaribo.

Opening: voorjaar 1953

St. Filomena School

Deze RK meisjesschool is gebouwd in opdracht van de Zusters van Oudenbosch
Geopend bij de aanvang van het nieuwe schooljaar in november 1953

St. Louise School

Deze R.K. Mulo-meisjesschool met 14 lokalen voor 450 leerlingen is gebouwd in de tuin van de Zusters aan de Gravenstraat, waarin ook het klooster en de kapel zijn gelegen. De opdracht voor de school dankte Peter aan de goede samenwerking met Sœur Supérieur tijdens de bouw van de kapel in 1954 (zie pagina 222).

De inwijding van de school vond plaats op 10 juni 1956

De inwijdingsplechtigheid werd geleid door pater Eykelmans. Nadat hij was voorgegaan in een liturgische dienst, gehouden in de kapel, begaven de genodigden zich in processie naar de nieuwe school, waar de dienst werd voortgezet.

Tenslotte hield de pater een openingsrede, waarin hij de geschiedenis uiteenzette van de Zusters aan de Gravenstraat, de "Sœurs van Roosendaal". Hij vertelde dat de zusters naar Suriname waren uitgezonden door het klooster "Mariadal" in Roosendaal.

De zusters behoren tot de orde van de Franciscanessen, vrouwelijke volgelingen van Franciscus van Assisi. Zij leggen zich meestal toe op onderwijs, verpleging en missiewerk.

Kapel van de Zusters aan de Gravenstraat

In opdracht van de Zusters aan de Gravenstraat bouwde Peter deze kapel in de tuin die achter het klooster lag. Via de overdekte galerij konden de zusters vanuit het klooster de kapel bereiken. Het huidige adres is Henck Arronstraat 70.

Ingewijd in juni 1954

Gereformeerde Kerk

Onder de kerkzaal liggen de vergaderruimte en de overdekte parkeerplaats. De verticale panelen aan de lange zijden van de kerk zorgen voor een natuurlijke ventilatie en zonwering. Door de diffuse lichtinval ontstaat tevens een rustige sfeer in de kerk.

Paramaribo, juni 1963

Hierbij hebben wij de eer U uit te nodigen de ingebruikneming van ons nieuwe kerkgebouw bij te wonen, welke in de vorm van een eredienst op zondag 23 juni a.s. gevierd zal worden.

Na de dienst bestaat er gelegenheid de Kerkeraad geluk te wensen.

Voor de Raad van de Gereformeerde Kerk te Paramaribo,

Ds L. Bech, praeses
H. Kuil, scriba

Scribaat: Albergstraat 26, Postbus 1463 - Tel. 9590

Het gebouw is gelegen aan de Zinniastraat—hoek Verl. Gemeenlandsweg.
U wordt verzocht om 8.45 uur v.m. aanwezig te zijn.

In gebruik genomen op 23 juni 1963

Woonhuis Notaris Cabell

Het eerste woonhuis, dat Peter in Suriname heeft ontworpen.

Een prachtig terrein, direct aan de Suriname-rivier gelegen, zorgde voor een uitstekende situatie.

Opgeleverd: eind 1953

Woonhuis ir. P.J. Nagel

Ons eerste eigen huis

Links het schetsplan.

Op 1 oktober 1953 ging de eerste spade in de grond.
 Dankzij de inzet van aannemer Jan van Kessel werd het huis reeds na drie maanden opgeleverd.
 Op 4 januari 1954 verhuisden wij van de Coppenamestraat naar de Nickeriestraat.
 Hier woonden wij tot ons vertrek naar Nederland in juli 1963.

Het was een heerlijk huis. De grote woon-eetkamer gaf via een cederhouten toog toegang tot een hal waar de slaapkamers op uitkwamen. De vloer van de woonkamer was belegd met kurkparket.

De vier slaapkamers, met zachtgroen geschilderde wanden en deuren, en vloeren belegd met wit-gemarmeerde tegels, zagen er zonnig en rustgevend uit.

Verder waren er twee badkamers, een keuken, een bijkeuken en een ruime garage.

De tuin werd aan drie zijden begrensd door een haag vol rode bloemen, hangalampoes, die zo groot waren als een hand. Aan de achterzijde werd de haag en een deel van de tuin overschaduwed door een prachtige oude manjaboom.

Foto hierboven: Marjolein en Rosemarie voelen zich thuis in het nieuwe huis.

Links: Yolanda met haar nieuwe fiets

Gereed 4 januari 1954

Woonhuis van de familie van Kessel

Gelegen aan de Corantijnstraat.

Ontwerp van Peter Nagel, gebouwd door Jan van Kessel.

Voltooid in 1954

Woonhuis van de familie Borstlap

Gelegen aan de Verlengde Coppenamestraat, thans de Jaggernath Lachmonstraat.

Directeurswoning van De Surinaamsche Bank

Gelegen in de fraaie palmentuin achter de Surinaamsche Bank aan de Gravenstraat,
thans de Henck Arronstraat.

Voltooid in 1959

Woonhuis voor de heer Emile de la Fuente

Gelegen aan de Marowijnestraat, aan het einde van de Nickeriestraat.

Gebouwd in 1959

Woonhuis ir. C.W. Reitsma “de Greidhoek”

Gebouwd voor ir. Carel W. Reitsma, Directeur van C. Kersten & Co.

Opgeleverd in 1957

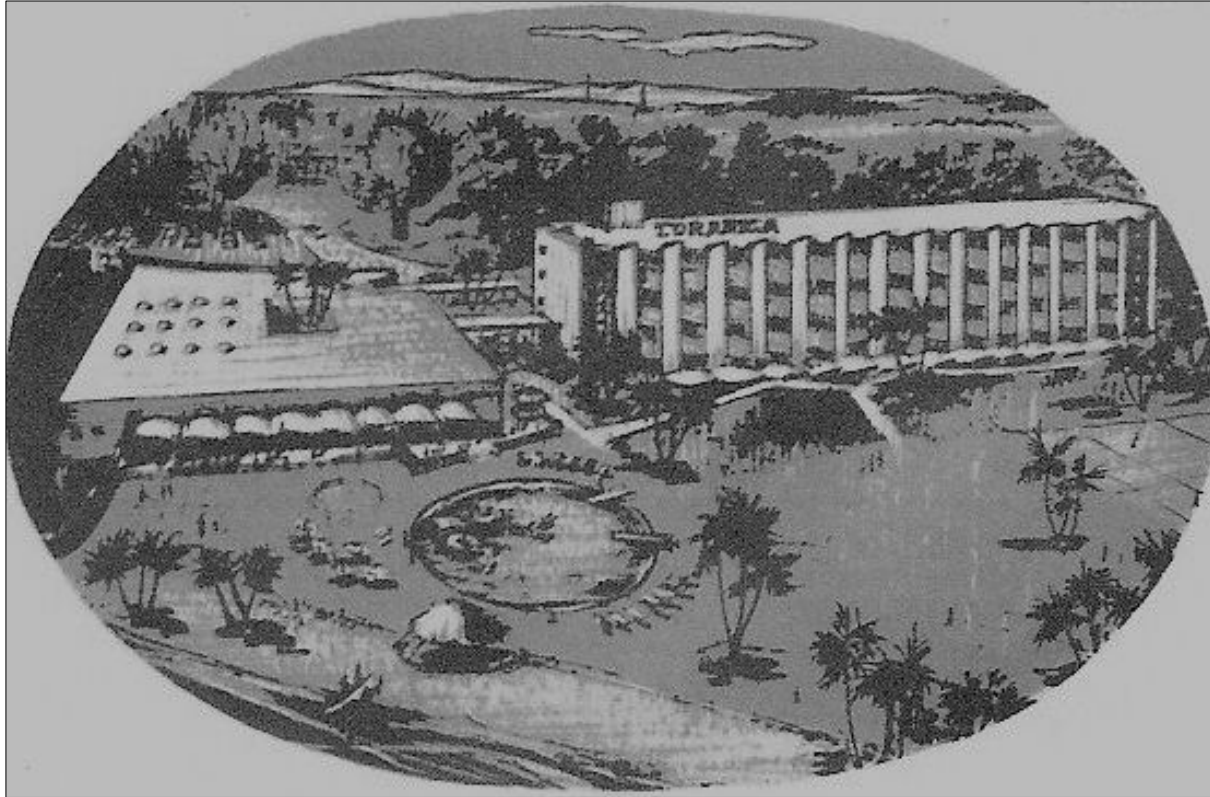
Directeurswoning OGEM

Gelegen aan de Anton Dragtenweg bij de Surinamerivier.

Gebouwd in 1957

Hotel Torarica

Een impressie van het toekomstige hotel

Begin 1958 kregen Peter en zijn collega, ir. Jean Louis Volders, gezamenlijk de opdracht een schetsplan te maken voor een luxueus toeristenhotel aan de Surinamerivier, met een capaciteit van 80 kamers voor 120 gasten. Bovendien moest in het plan de bouw van een casino worden opgenomen.

Van 18 april tot 7 mei maakte het architectenduo een studiereis door het Caribische gebied. Zij bezochten eerst enige hotels op Curaçao, Aruba en Jamaica.

Daarna vlogen zij door naar Miami-Beach. Hier zagen ze grote luxueuze hotels in lange rijen naast elkaar staan. Dat kwam ze goed van pas. Bovendien bleek al snel dat de Amerikaanse hotelmanagers bijzonder gastvrij en open waren. In elk hotel kregen de twee "architects from Surinam" zonder enige beperking de gelegenheid om het hotel van alle kanten te bekijken.

Na Miami bezochten zij hotels in Puerto-Rico, op de eilanden St. Maarten en Antigua, om daarna terug te keren naar Suriname.

Tijdens deze interessante en leerzame tocht hadden Peter en Jean Louis veel nieuwe ideeën opgedaan. Enthousiast begonnen zij schetsplannen te maken voor het hotel, dat "Torarica" zou gaan heten. Het was de naam van de vroegere hoofdstad van Suriname. De ruïnes van deze stad zijn ooit gevonden in het oerwoud in de buurt van de Surinamerivier, ongeveer 40 km ten zuiden van Paramaribo.

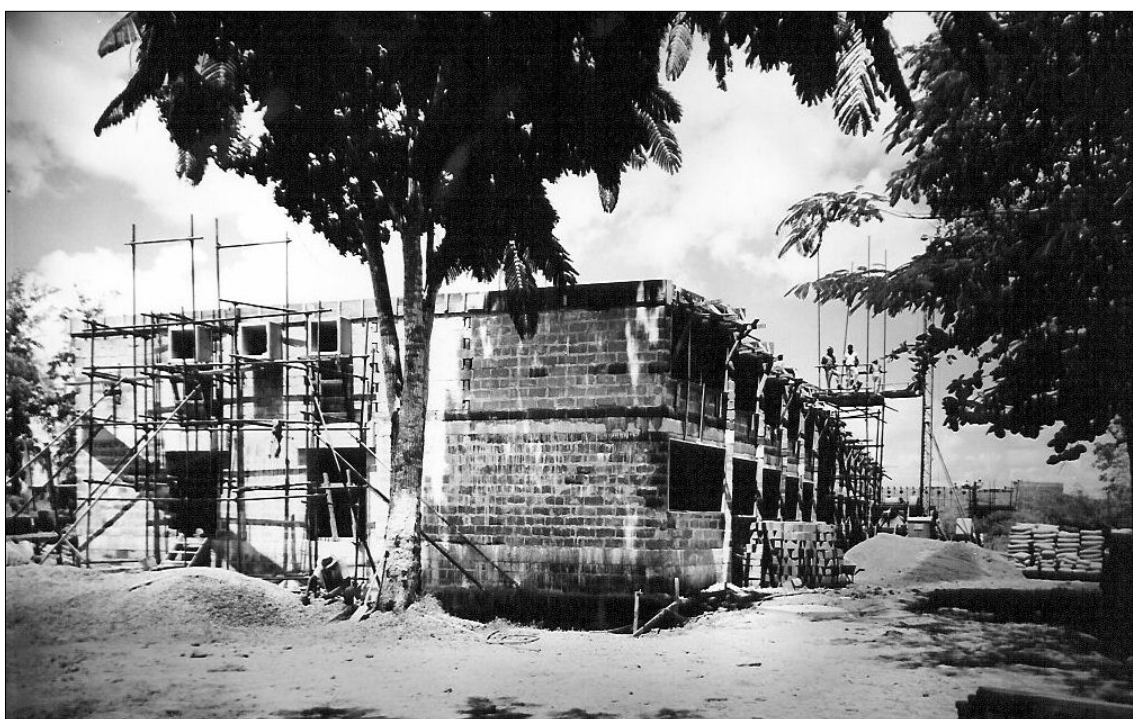
In augustus 1960 was het ontwerp gereed voor aanbesteding. De aanneemsom van de aannemer met de laagste prijs lag ook dichtbij de begroting, zodat de gunning snel gegeven was.

Op 1 september 1960 werd met de bouw begonnen.

10 maanden na de start van de bouw

Rechts op de foto de gebogen voorgevel en de hoofdingang.

De hotelvleugel is hier twee verdiepingen hoog

Gevel aan de landzijde met rechtsachter zichtbaar het hoofdgebouw van de foto hierboven.

20 juli 1961

Gevel van de hotelvleugel aan de rivierzijde

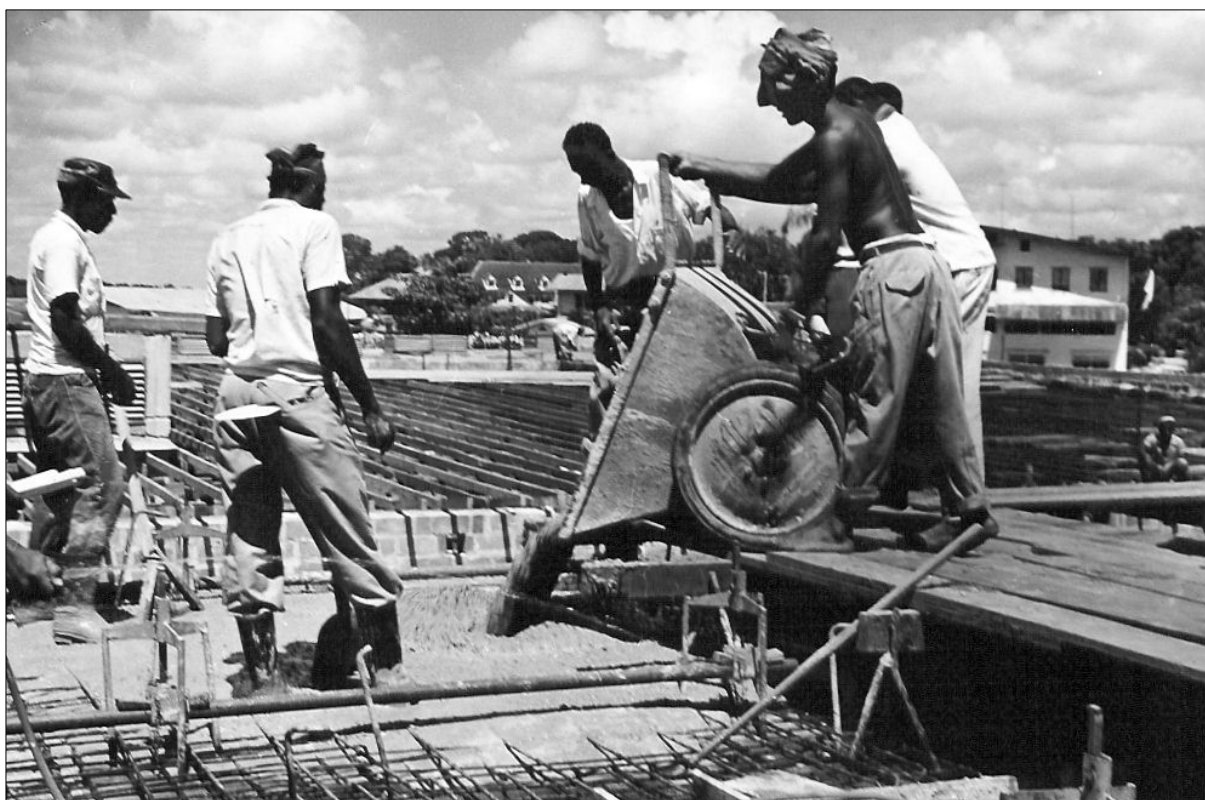

De wapening van de vloer van de 2^e verdieping van de hotelvleugel is klaar

20 juli 1961

Zo staat het op de tekening !

Beton storten op de vloer van de 2^e verdieping van de hotelvleugel

Op de voorgrond zien we het betonstorten en daarachter is het dak van het hoofdgebouw zichtbaar.

20 juli 1961

**Het dak van het
hoofdgebouw**

De dakkapel voor de ontluchting wordt aangebracht

20 juli 1961

Drie maanden later is het dak gereed

1 nov. 1961

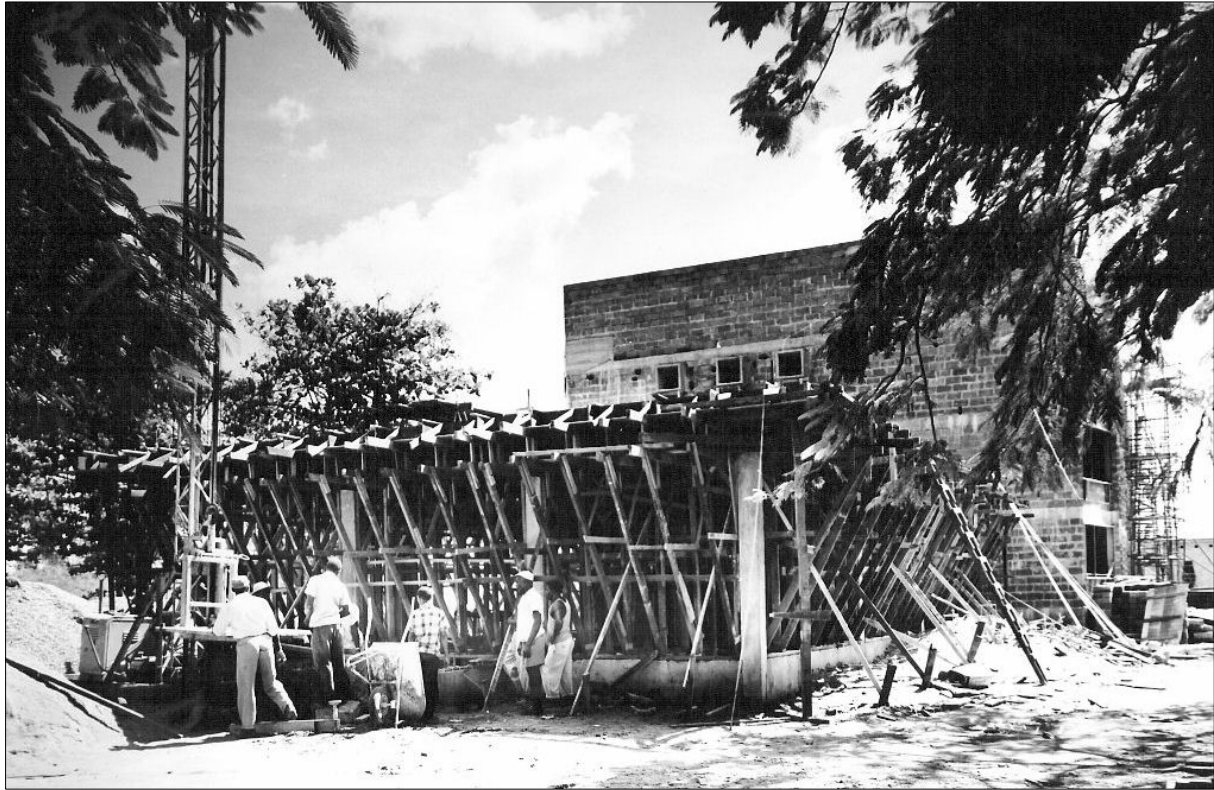
De voorgevel

Links om de hoek de hoofdingang.

De hotelgevel aan de rivierzijde is op hoogte

1 nov. 1961

Het installatiegebouw in de steigers

Hotelvleugel met gevel aan de landzijde

Rechts komt de corridor.

1 nov. 1961

De dakspanten van de hotelvleugel worden geplaatst

1 nov. 1961

Het restaurant aan de rivierzijde van het hoofdgebouw

Op de voorgrond de bouwput voor het ronde zwembad.

Het zwembad wordt uitgegraven

Voordat men met de bouw van de corridor tussen het hoofdgebouw en de hotelkamers begint vindt het uitgraven van het zwembad plaats.

1 nov. 1961

De wapening en bekisting van het zwembad worden aangebracht

3 febr. 1962

Hotelkamers aan de rivierzijde

De gevel wordt afgewerkt, links zien wij de corridor.

Gevel rivierzijde met rechts het installatiegebouw

3 febr. 1962

Gevel hotelvleugel landzijde met links het installatiegebouw

De hotelkamers aan de landzijde

3 febr. 1962

De hotelkamers aan de rivierzijde zijn gereed voor de opening

Ook de tuin is aangelegd.

**Detail van de muur aan de
voorzijde rechts naast de
hoofdingang**

Aanzicht vanaf de rivierzijde

Het restaurant (links) is via een corridor verbonden met de hotelkamers (rechts).

Het ronde zwembad met een middellijn van 20 meter

In de corridor is een deur die direct toegang geeft tot de hotelvleugel rechts.

Uitzicht op het zwembad en de Suriname-rivier

Rechts het domein van de badmeester met daarachter de zwimmersbar.

De badhanddoeken zijn gewassen

Het is nog even rustig in het zwembad.

De Badmeester

De corridor tussen de hotelkamers en het hoofdgebouw

Hotelkamers aan de rivierzijde

De fraaie corridor

Via de deur in de corridor bereiken de hotelgasten snel hun kamer.

Zicht op de Surinamerivier en het zwembad door de corridor heen

**Uitzicht op de rivier en het
zwembad vanuit de hal
met het trappenhuis**

Vanuit de overkapping bij de hoofdingang zicht op de corridor

Gevel van de hotelkamers aan de landzijde

Een kijkje in de Foyer met Patio

De kolommen in de Foyer zijn aan 2 zijden bekleed met houten panelen, voorzien van houtsnijwerk. Prachtige kunstwerken, gemaakt door Bosnegers.

Zitje bij de Patio

Het "Koffiehuis"

**Gezellig ontbijten
aan de bar**

De tafels staan gedekt

Zithoek met wandkleed

Ontworpen door Noni Lichtveld

De Hotelkeuken

De grote Dinerzaal

De Sarmacca Bar

Interieur van een hotelkamer

Bij de ingang van het hotel

De Indianen op pagina 261 hiernaast zijn een ontwerp van kunstenares Noni Lichtveld, de dochter van Lou Lichtveld (Albert Helman).

Deze twee Indianen, die de toegang tot hotel Torarica bewaken, waren een geschenk van de minister van Opbouw, dr. ir. Frank Essed bij de opening van het hotel.

Op de foto hiernaast zien we de heer Essed, samen met de ontwerpster, poseren bij dit kunstwerk, dat daarna veelvuldig door de toeristenindustrie werd nageemaakt.

Bij deze opening waren zowel het ministerie van Opbouw als de ontwerpster op afzonderlijke schildjes vermeld, maar deze zijn in de loop der tijden verdwenen.

Deze informatie werd mij verstrekt door mevrouw E. Essed-Fruin.

De foto hiernaast komt uit het archief van Noni Lichtveld, evenals de bovenste foto van de Indianen op pagina 261.

Deze 2 Indianen zijn aangebracht op de muur bij de hoofdingang van het hotel.

Ze houden met hun rechterhand een boog vast en dragen onder de linkerarm drie pijlen.

De onderdelen van deze beide kunstwerken zijn gemaakt van tien verschillende Surinaamse houtsoorten:

- geelhart
- possumtree
- salie
- rode cades
- oud mahony
- slangenhout
- pisi
- ceder
- sumaruba
- purperhart

Hiernaast een foto van een replica, waarop de vorm, de afzonderlijke delen en de diverse houtsoorten duidelijk uitkomen.

Hotel Torarica voltooid

DE RAAD VAN COMMISSARISSEN VAN DE HOTELMAATSCHAPPIJ „TORARICA” N.V.

HEEFT HET GENOEGEN

de heer en mevrouw P. J. Nagel.

UIT TE NODIGEN TOT HET BIJWONEN VAN DE OFFICIELE OPENING VAN HET

HOTEL TORARICA

OP DINSDAGMORGEN 10 JULI, 1962, VAN HALF ELF TOT TWAALF UUR

DE OPENINGSPLECHTIGHEID ZAL WORDEN VERRICHT OM KWART OVER ELF

DOOR HARE KONINKLIJKE HOOGHEID

PRINSES IRENE

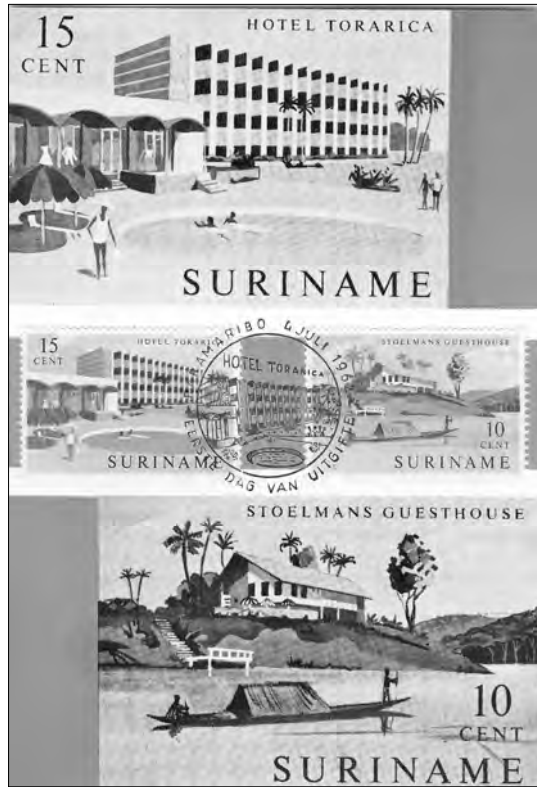
KLEDING: WANDELKOSTUUM

PARAMARIBO, JUNI 1962

Geopend op 10 juli 1962

De Hoofdingang van het hotel

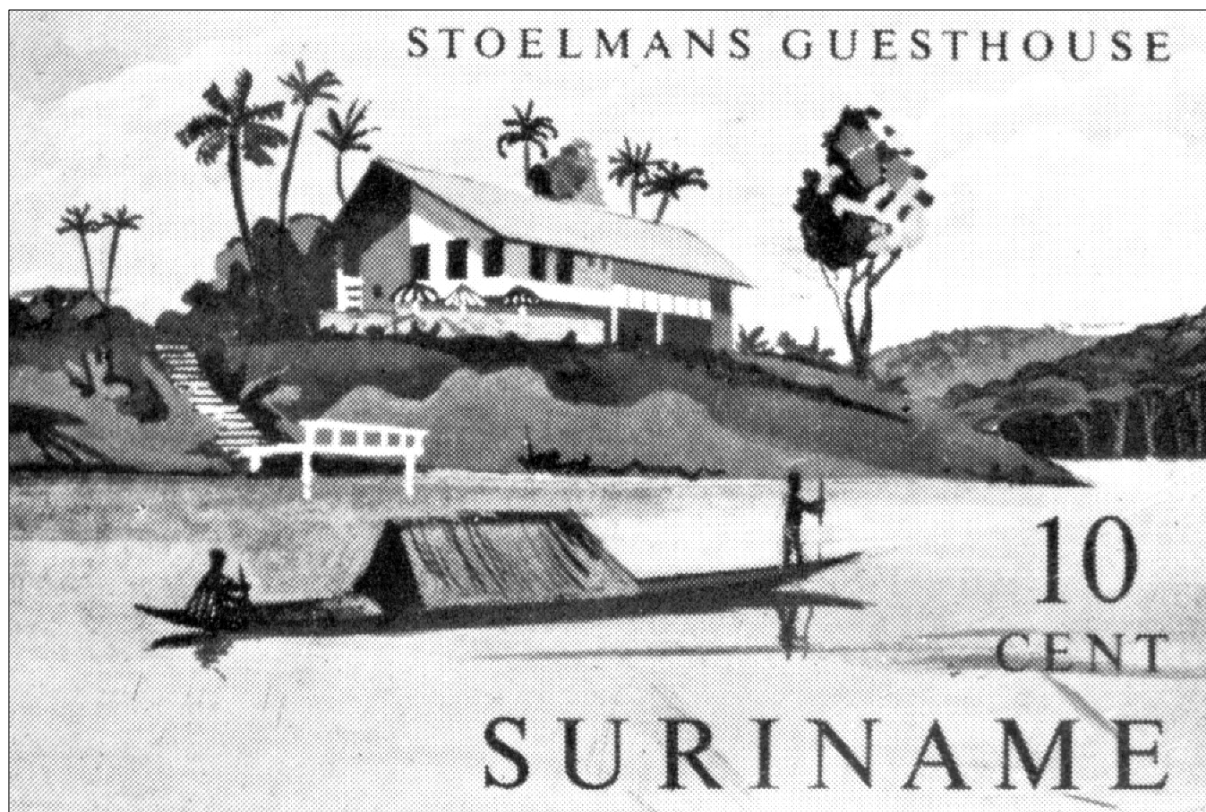
Eerstedag uitgifte van poststukken

Deze zijn uitgegeven op 4 juli 1962 ter gelegenheid van het bezoek aan Suriname door: hh. kk. hh., Prinses Irene en Prinses Margriet.

Hierop zijn zowel hotel Torarica als het Guesthouse op Stoelmanseiland afgebeeld, die beide 6 dagen later, n.l. op 10 juli 1962, werden geopend.

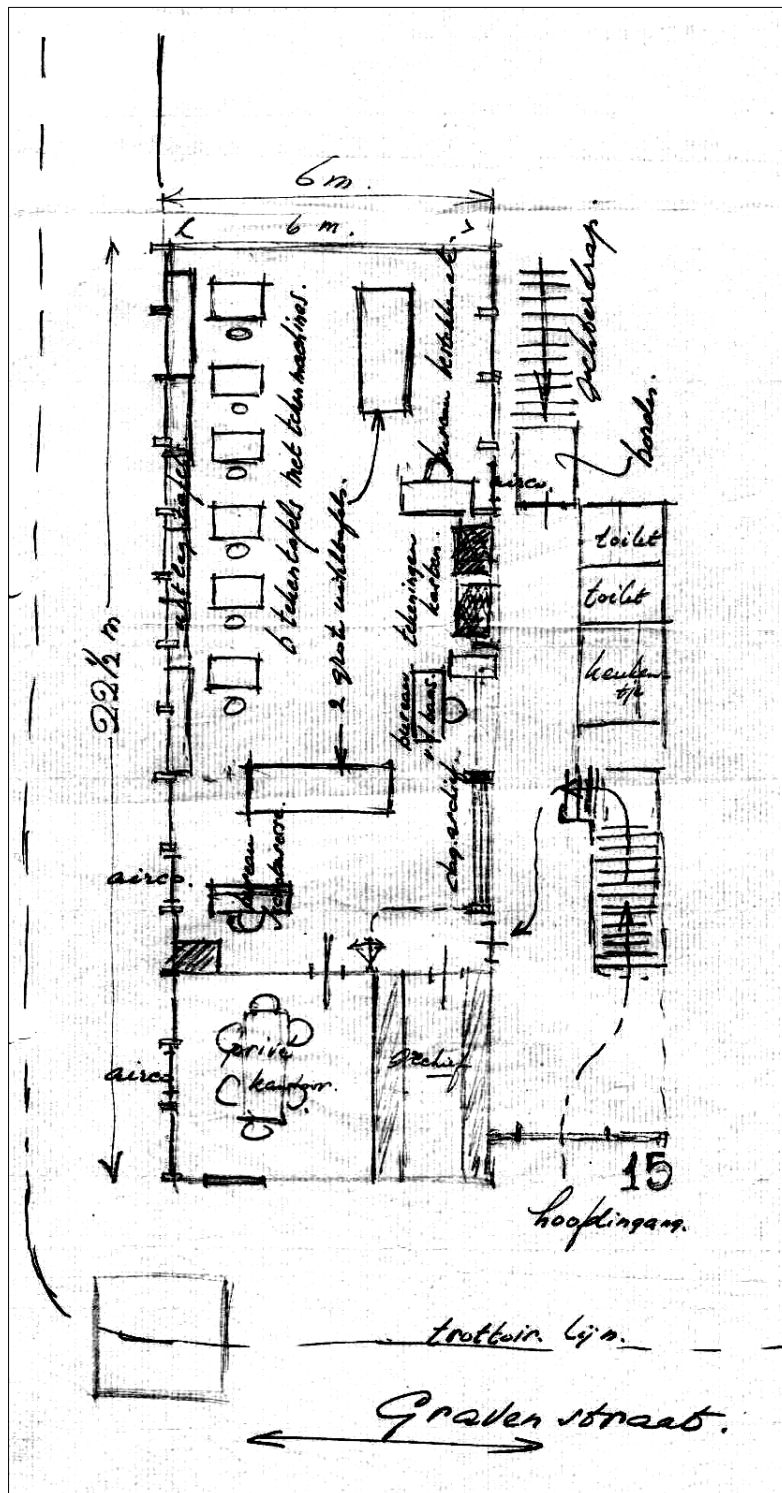
Guesthouse Stoelmanseiland

Geopend op 10 juli 1962

Het kantoor van ir. P.J. Nagel.

Vanaf 1 september 1959 gevestigd op de verdieping boven de boekwinkel "De Hoeksteen", op de hoek van de Gravenstraat (thans Henck Arronstraat) en de Watermolenstraat.

De hele ruimte was voorzien van airconditioning.

Dat was niet alleen belangrijk voor een gunstig werkklimaat maar ook voor de bescherming van alle materialen tegen de inwerking van de hoge vochtigheidsgraad van de lucht.

De teken tafels waren opgesteld voor de lange glaswand van de tekenzaal, waardoor de lichtinval van links optimaal was.

Schets van de plattegrond

15 maart 1961

Peter viert zijn 40e verjaardag

*Gezellige bijeenkomst in 'Hotel Palace'
met de medewerkers van het kantoor en enkele partners*

achterste rij vlnr:

Robby Nieleveld, Henk Roomer, Markoes Toweredjo, George Marengé,
Hokon Danosastro, dhr. Smidt, dhr. den Haring en dhr. Aron.

vorste rij vlnr:

mw. Smidt (secretaresse), mw. Emanuels, mw. den Haring,
mw. Nagel, dhr. Nagel, dhr. Emanuels.

Overige opdrachten

Onderstaand overzicht heeft niet de pretentie volledig te zijn.

- 1952: Billiton maatschappij: Berekening van de gewapende betonconstructie voor de fundering van de bauxietfabriek.
- 1953: ESSO Bulkstation Wageningen.
- 1953: Woning EBGs in Awarradam.
- 1953: Schetsplan Algemeen Ziekenhuis.
- 1953: Verbouwing Surinaamsche Bank in Nickerie.
- 1953: Ontwerp Billiton Smalkalden.
- 1955: Verbouwing/herinrichting van de Koninklijke vertrekken in het Gouvernementshuis.
- 1955: Ontwerpen van de versiering en verlichting van de Surinaamse Bank, het Fatum gebouw en het kantoor van de Billiton i.v.m. het koninklijk bezoek.
- 1956: Gebouw voor het Radio Therapeutisch Instituut
(op 5 juli 1956 overgedragen aan de regering).
- 1957: Verbouwing hoofdwinkel CKC.
- 1958: Poortgebouw OGEM (thans EBS).
- 1958: Uitbreiding beddenhuis Stoelmanseiland.
- 1958: Magazijn Kirpalani's Ltd.
- 1959: Het Santa Boma project: In 1959 kreeg Peter de volgende opdracht van het gouvernement: "ontwerp een penitentiaire inrichting voor jeugdige delinquenten". Het complex zou gebouwd worden op een groot terrein, ongeveer 20 km buiten de stad. Rondom het hoofdgebouw zouden diverse werkhallen komen te staan voor arbeidstherapie, waar de jongeren ook een beroepsopleiding zouden kunnen volgen
In 1962 was het project aanbestedingsklaar.
- 1960: Rajah-Textielfabriek Kirpalani's Ltd.
- 1961: Postkantoor Nickerie.
- 1962: Complex voor de Lands Telegraaf- en Telefoondienst. (LTT) (thans Telesur).
In november 1966 is het 1^e projectontwerp gerealiseerd.
In april 1967 is het project aangepast en zijn de eerste werk- en bestekstekeningen gemaakt.
In 1969 is de bouw gestart van het vier verdiepingen hoge Administratiekantoor.
De Publiekshal en andere uitbreidingen of wijzigingen zijn in een later stadium uitgevoerd.
Bij de uitvoering van het complex is destijds de oorspronkelijke opzet aangehouden.

- 1962: In opdracht van de EBGs een kerkje bij het kinderkuis "SUKH-DHAAM", een tehuis voor 85 Hindoestaanse kinderen te Alkmaar.
- 1966: "Project Bejaardencentrum Kwattaweg Paramaribo" voor rekening van de "Ned. Herv. Gemeente" te Paramaribo.
Het schetsontwerp van september 1966 voor dit bejaardencentrum is eind 1966 bij het bestuur ingediend. De heer den Haring heeft dit project tot de oplevering in 1969 begeleid. Het schetsontwerp is als definitief ontwerp uitgewerkt en gebouwd.

- Garnalenverwerkingsfabriek.
- Woonhuis Mr. van der Schroeff, Nickeriestraat nr. 1 Zorg en Hoop.
- Woonhuis Ir. van Dijk, Nickeriestraat nr. 9 Zorg en Hoop.
- Woonhuis dhr. Klein, Directeur Plantage Waterland.
- Woonhuis dhr. Ziel Marowijnestraat Zorg en Hoop.
- Diverse taxaties van zowel bedrijfsgebouwen als woningen.
- Teken en berekeningen van beton- en staalconstructies voor diverse bedrijven.
- Opdrachten voor het ontwerpen en berekenen van funderingen.
Deze laatste opdrachten waren zowel voor Surinaamse opdrachtgevers als voor opdrachtgevers in Frans Guyana en op Curaçao.

Heimwee naar Suriname

Herinneringen van Yolanda

Feest van herkenning!

Gedurende de jaren die wij in Suriname woonden en vooral in de tijd toen wij aan de Nickeriestraat 13 op Zorg en Hoop woonden, stonden voor mij in het teken van de bouwwerken van mijn vader.

Ik herinner mij vooral belangrijke gebeurtenissen als de eerste paal, het hoogste punt en de opening van de gebouwen. Maar ook dat hij altijd met meerdere nieuwe ontwerpen tegelijk bezig was. Het ontwerpen was zijn lust en zijn leven!

Binnen ons gezin had ik als oudste toch wel een speciale positie. Want soms mocht ik mee naar de opening van zo'n mooi gebouw. Zo herinner ik mij nog goed de opening van het voetbalstadion. Dat was een hele happening. Het stadion werd geopend met een voetbalwedstrijd van Suriname tegen Nederland. Ik mocht dus mee en zag hoe Nederland met 10 – 1 won. Kennelijk had Suriname toen nog niet van die goeie voetballers als ze nu hebben!

Een andere keer mocht ik mee naar de opening van het kindertehuis Leliëndaal, omdat er ook kinderen van mijn leeftijd woonden. Ik vond het een hele belevenis en heb er daarna ook nog wel eens geloged.

Vaak liep ik, als ik in de stad was, even zijn kantoor aan de Gravenstraat binnen. Dan liet hij zien wat er op de tekentafels aan het ontstaan was.

Toen ik hem vertelde dat ik na 35 jaar (eind 1996) met een stel jeugd vriendinnen weer naar Paramaribo zou gaan, vroeg hij mij om zo veel mogelijk van de door hem ontworpen gebouwen op te zoeken en er foto's van te maken.

Ik vond het heel bijzonder om die opdracht uit te voeren. Want toen drong het pas goed tot mij door hoeveel prachtige gebouwen van zijn hand er in de stad staan. De meeste bleken er in een redelijk goede staat bij te staan. Vol trots liet ik al die bouwwerken dan ook aan mijn vriendinnen zien.

Tijdens mijn laatste ontmoeting met mijn vader in januari 1997, de dag nadat ik van de trip naar Suriname was teruggekeerd, heb ik hem nog kunnen vertellen dat alles er redelijk tot heel goed bij stond. Hij vond het heel fijn om dat te horen. Een week daarna is hij helaas overleden.

Twee jaren later, in 1998, zijn wij met ons hele gezin naar Suriname gegaan. Binnen twee dagen konden de kinderen de gebouwen van opa Peter in een oogwenk herkennen. Tijdens ons verblijf hebben wij met z'n achten ook de tocht over de Marowijnrivier gemaakt en op Stoelmanseiland het hospitaal, de polikliniek en de dokterswoning bewonderd. Het voelde voor ons allemaal heel speciaal om dáár, op dié plek te zijn, beseffend dat mijn vader 45 jaar geleden, met alle bouwmaterialen, in drie dagen per korjaal er naartoe voer.

Wij komen nog regelmatig in Suriname en het is altijd weer genieten van de mooie gebouwen die mijn vader heeft ontworpen. Ook in het kindertehuis Leliëndaal komen we weer, maar nu om te zien hoe het met behulp van financiële steun, onder andere uit Nederland, weer wordt opgeknapt.

En.....het bloed kruipt waar het niet gaan kan: sinds 1 september 2004 woont onze dochter Aranka met haar man Teun en hun kinderen Lotte en Boris in Suriname.

Aranka zei tegen mij:

"Wat zou opa Peter dat mooi hebben gevonden, als hij dat had geweten!"

Herinneringen van Marjolein

Als ik terugdenk aan Suriname, met name aan mijn vader, dan herinner ik mij vooral de zaterdagmiddagen.

Na zijn werk op zaterdag ging hij eerst rusten. Daarna werden alle kinderen gedoucht en keurig aangekleed.

Vervolgens reden we met z'n allen in de Studybaker naar de stad om bij Fernandez van een lekkere ice-cream-soda te genieten.

Ondanks dat hij een zeer drukke baan had met lange werkdagen werd dit uitje bijna nooit overgeslagen.

Iets anders wat ik mij herinner is dat ik soms, waarschijnlijk met mijn zussen, met mijn moeder naar de stad ging om boodschappen te doen.

Nadat wij alles gekocht hadden gingen wij mijn vader ophalen van zijn kantoor boven "De Hoeksteen".

Je liep de trap op en de gang door, en aan het eind van de gang rechts was de deur naar zijn kantoor.

Je kwam dan in een airco gekoelde tekenkamer, waar meneer den Haring en Aron, een vriendelijke, gezette Surinamer, aan het tekenen waren.

Papa was meestal nog aan het vergaderen in een andere kamer en dus moest je even wachten voordat hij mee naar huis ging.

Je mocht dan altijd bij Aron aan zijn tekentafel wat tekenen.

Als broer Peter er bij was, vroeg hij aan Aron of deze een plane voor hem wilde tekenen.

Aan dit verzoek werd altijd voldaan.

Wat het werk van mijn vader betreft, wist je als kind dat je vader huizen en andere gebouwen tekende.

Het meest bewust heb ik de bouw van het Hotel Torarica meegemaakt.

Dit gebouw was een van zijn laatste bouwwerken uit de tijd dat wij met z'n allen in Suriname woonden.

Ik herinner mij dat wij daar een paar keer mochten zwemmen en dat was natuurlijk geweldig in zo'n prachtig zwembad onder de palmbomen met mooie strandstoelen.

Dat was wel wat anders dan het vertrouwde Oase, ons zwembad op Zorg en Hoop.

Echte waardering voor de gebouwen van mijn vader ben ik gaan krijgen toen ik in 1998 met mijn moeder en in 2003 met Lex, mijn man, terug ben gegaan naar Suriname.

Als je door Paramaribo loopt, ga je de gebouwen van mijn vader herkennen, hij heeft een eigen stijl.

Het leukste vond ik toen ik met Lex op het Kerkplein een Colaasje dronk en rondkeek.

Ik kwam tot de ontdekking dat je vanaf die plek vier gebouwen van mijn vader kon zien: het Postkantoor, het gebouw van de OGEM, (thans de EBS), het bankgebouw van de HBU (nu de RBTT) en de Surinaamse Bank.

Voor de Surinaamse Bank staat er heel verzorgd bij. Ik denk dat de Surinamers deze bank ook mooi vinden en hem daarom zo goed onderhouden.

's Avonds wordt de bank prachtig aangelicht, dan is het echt een pronkstuk.

Als je dan zo zit te kijken op dat Kerkplein en ook als je door de stad loopt en naar zijn bouwwerken kijkt dan heeft hij toch maar mooie "kunstwerken" nagelaten.

Op deze manier leeft hij voort in zijn geliefd Suriname.

Herinneringen van Rosemarie

De langste tijd dat ik in Suriname woonde, was aan de Nickeriestraat 13, Zorg en Hoop. Onze burens waren de Samsons, ook met 6 kinderen, vijf meisjes en één jongen, bijna allemaal van onze leeftijd.

Hun vader was de baas van een rijst- en balata (=rubber) fabriek. Dat was prachtig, want soms mocht je mee naar de fabriek, spelen op de bergen paddy (rijst). Lucia, mijn vriendin, zei dan ook trots dat haar vader de directeur was van de rijstfabriek. Dat was duidelijk en concreet. Op de vraag "en wat doet jouw vader?", kon ik al vrij jong zeggen: "Hij tekent huizen en hotels", maar een vriendinnetje meenemen naar het kantoor van mijn vader om daar eens een middagje lekker te rommelen zat er voor mij niet in.

Toch vond ik dat ik wel eens op een excursie naar zijn kantoor mocht en met wat aandringen was het op een middag, na de siësta, zover.

Mijn vader had een vergadering over het te bouwen hotel Torarica.

"Dat duurt lang en misschien vind je er niets aan", waarschuwde hij me nog, maar ik was niet meer uit het veld te slaan: en ik ging mee met mijn Pa naar zijn werk. Ongeveer 10 jaar moet ik zijn geweest, en in de auto op weg naar naar zijn kantoor, bood ik hem mijn diensten aan: ik zou koffie en thee rondbrengen en daarna wat fris aanbieden, op een dienblad, dat moest lukken. Hij vond het een uitstekend idee en antwoordde:

"Dan kom je er tussendoor naast me zitten, die stoel houd ik voor je vrij. En als je goed luistert, weet je na afloop alles, oké?"

Zo gezegd, zo gedaan. Bijna 2 uur duurde de hele bespreking. Ik stelde me dienstbaar op, dat had ik van mijn moeder, maar vooral ook van hem geleerd.

Ik vond die grote bouwtekeningen fantastisch. En al die aandacht en ontzag voor mijn Pa, die al dat moois bedacht had: "Ik was zo trots als een aap – met – drie – staarten".

Op de terugweg in de auto hadden we nog een korte nabespreking: "Hoe vond je het?", vroeg mijn Pa. "Heel mooi, alles!", riep ik enthousiast. "Je hebt goed je best gedaan", voegde hij er aan toe. "Jij ook!", zei ik spontaan terug. "Dit wordt het mooiste hotel van Suriname, nee van Zuid Amerika, nee van de hele wereld!". Mijn geluk kon niet op. Na een korte stilte, dat kon hij goed, gewoon even stil zijn en stil worden, dan had ik weer de ruimte om mijn hart te voelen of bij mezelf te komen, zei ik: "Ik wil later moeder worden èn architect, kan dat?". En wijs antwoordde hij:

"Dat is niet makkelijk, maar als jij dat wilt kan het". "Mooi", dacht ik.

Moeder ben ik geworden van vier prachtige kinderen, maar architect niet.

Ruim 40 jaar later, in 2003, ben ik samen met Karel, mijn man, en alle kinderen naar Suriname gegaan om de bouwwerken van Opa Peter te bekijken. Wij wilden zeker naar hotel Torarica, nog steeds het mooiste hotel van Suriname, om er te zwemmen, te feesten en te vertoeven. Maar ook om mijn vader te gedenken, zijn geest/sfeer te voelen en te ervaren. Dat is gelukt. De kinderen, toen allen tussen de 18 en 27 jaar, genoten van het land, de warmte, de mensen en bovenal van de "moderne" gebouwen van hun grootvader.

De directeur van Torarica kende van vroeger "ingenieur Nagel" nog steeds. Voor de prijs van een gewone kamer hebben we de laatste 2 nachten in de bruidssuites van het hotel doorgebracht als "Special Guests". Wat een erfenis en wat een belevenis!

Terug in Nederland hebben we dit alles aan Oma Ria verteld en haar gestimuleerd om het boek over zijn bouwwerken in Suriname te gaan schrijven.

Herinneringen van Peter

De herinnering die ik heb aan mijn vader uit de tijd in Suriname is slechts beperkt, omdat ik nog maar 9 jaar oud was, toen wij naar Nederland emigreerden.

Dat ècht vertrekken uit het land van je geboorte was trouwens een spannend, maar ook een raar gevoel. Bijna onze hele huisraad werd verkocht, inclusief het huis zelf en maar een paar spullen gingen in enkele grote kisten op transport naar Nederland. Ik zie ons nog rijden met de eigen auto naar de haven van Paramaribo waar onze roze Mercury Comet, werd opgetakeld en op het dek van de 'Oranjestad' werd gedeponeed.

De gewaarwording dat dit de laatste keer was voor heel veel jaren of misschien voor mij wel voor altijd, heeft achteraf dieper op mij ingewerkt dan ik toen vermoeden kon.

Mijn vrienden, de tuin, de school, het buitenspelen en een, tot dan toe in ieder geval, prachtige jeugd liet ik daar achter. Maar als kind sta je onbevungen tegenover dit soort gebeurtenissen en ga je gewoon met de familie mee.

Uit die eerste levensjaren zijn er twee dingen bij mij blijven hangen als een speciale herinnering met betrekking tot het werk van mijn vader in Suriname.

In de tropen begint de werkdag al vroeg, omdat het dan nog koel is. In de middag wordt er vanwege de tropische warmte een langere rustperiode genomen dan in Holland

Om mijn vader de werkdag goed te laten starten, vond ik het leuk hem te verwennen met het bakken van één of twee spiegeleieren. Ik zorgde er uiterst secuur voor de dooier niet kapot te laten gaan. Verder hoorde bij het ritueel het eigeel mooi op te laten "witten", omdat ik wist dat mijn vader dit lekker vond. Dit deed ik door een deksel even op de pan te houden, zodat er wat stoom boven de eieren ontstond.

Met het lepeltje at hij altijd eerst het zachte eigeel op en vervolgens de rest van het ei met een boterham. Ik keek met genoegen toe, terwijl mijn vader smakelijk zat te eten. We zeiden nooit zoveel 's ochtends vroeg:, hij at en ik keek, en allebei genoten wij. Ik voelde mij een echte specialist.

Zo zijn er heel wat echte spiegeleitjes voorbereid als aanvang van een nieuwe werkdag op het architectenbureau.

Nog een anekdote. Als jongen was ik helemaal gek van vliegtuigen.en als ik een tekening maakte, werd het altijd een vliegtuig. Dit heeft, denk ik, te maken met de ervaringen die ik als kind heb gehad tijdens de vliegreizen naar Barbados als we daar met vakantie gingen en de reis naar Stoelmanseiland met mijn zusje Janine in een klein vliegtuigje.

Bovendien stond mijn school naast het regionale vliegveldje 'Zorg en Hoop'.

Veel interesse voor de gebouwen van mijn vader had ik in die tijd nog niet. Ik kan mij ook niet herinneren dat daarover gesproken werd.

Wel herinner ik mij, dat ik een keer in het architectenbureau van mijn vader geweest ben. Ik was direct onder de indruk van de grote tekentafels en linialen waaraan en waarmee werd gewerkt.

Op het tekenbureau, achter één van die grote tafels, stond Aron, papa's beste tekenaar uit Aruba, zo begreep ik later. Ik vertelde hem dat ik graag vliegtuigen tekende.

Dat hij kon tekenen heb ik vervolgens kunnen ervaren. Terwijl ik toekeek, schetste hij met grote vaardigheid een prachtig vliegtuig op een stukje schetsrol. Het mooie was dat het vliegtuig vanuit een moeilijke hoek waargenomen op papier werd gezet. Ik was zeer onder de indruk en ging tenslotte met mijn schetsrolletje naar huis.

Helaas is deze tekening niet bewaard gebleven.

Herinneringen van Janine

In februari 2003 zet ik weer voet op Surinaamse bodem.

Het is mijn geboorteland evenals dat van mijn twee broers en na bijna 40 jaar ga ik er weer naar toe. Ik heb mijn jeugd jaren in dit land doorgebracht en mijn "roots" zijn altijd in dit geboorteland blijven liggen. Ik was bijna acht toen we met de boot terug naar Amsterdam voeren.

Wat herinner ik mij nog van die prille jeugd jaren?

Mijn directe omgeving speelt de grootste rol in mijn kinderleven: ons huis, de straat, het buurmeisje, de school en het zwembad. Naast ons huis had mijn vader een speelhuisje gebouwd. Het was niet een simpel speelhuisje, nee, het was een echt huisje, maar op maat gemaakt voor kinderen, compleet met woonkamer en keuken, en voor de ramen zaten echte luiken, alles op $\frac{2}{3}$ ware grootte.

Dit is kenmerkend voor mijn vader: als hij iets maakte, werd er nauwkeurig over nagedacht en bouwkundig was het goed verantwoord. Wat heb ik in dat huisje veel gespeeld! Eigenlijk is dit het enige gebouw van mijn vader, dat mij als kind interesseerde.

Van de stad Paramaribo herinner ik mij de palmentuin, het gouvernementshuis en de Suriname-rivier. Eén van mijn laatste beelden is een grote optocht langs de rivier, kleurrijk, muziek, vrolijke mensen. Het was het eeuwfeest van de afschaffing van de slavernij in 1863.

Mijn taalontwikkeling is beslist anders verlopen dan wanneer ik van jongs af aan in Holland was opgegroeid: met name uitdrukkingen en gezegden, de zinsbouw en het gebruik van bepaalde werkwoorden. Nu ik weer in Suriname ben en gesprekken heb met Surinamers, merk ik het grote verschil in taalgebruik.

Mijn vader heeft twaalf jaar in Suriname gewerkt en gewoond. Daarna heeft hij vanuit Nederland, gedurende zeven jaar, nog talrijke werkbezoeken aan Suriname gebracht.

Zo weinig interesse ik als jong meisje hier voor had, des te meer heb ik dat nu.

De Surinaamse bank, met de prachtige ramen, is een van zijn bouwwerken.

Het valt mij op dat, naarmate ik meer werken van zijn hand zie, ik een bepaalde stijl ontdek die voor zijn tijd erg modern was. Het bouwen met beton, strak met golvende lijnen, speels soms, en met name het toepassen van kunst in de afwerking, spreekt mij erg aan.

Prachtig zijn bij de ingang van hotel Torarica de twee grote indianen, gemaakt van alle houtsoorten die in Suriname voorkomen. De indianenhoofden komen twee keer terug op de deurknoppen. In het interieur van het hotel is veel inlandse kunst gebruikt

Niet alleen grootse bouwwerken, maar ook gebouwen met een sociaal karakter zijn door inspanning van mijn vader tot stand gekomen.. Ik noem hier het Kinderhuis Leliëndaal, het Johannes King Hospitaal op Stoelmanseiland en het Jaja Dande Hospitaal in Djumu. Het hospitaal in Djumu, midden in het oerwoud, heb ik bezocht tijdens mijn reis per korjaal over de Surinamerivier en ik heb mij verbaasd over de inspanning, die het gekost moet hebben om in het warme, vochtige klimaat, midden in een oerwoud zonder infrastructuur, zoiets van de grond te krijgen. Het is een efficiënt gebouw, helaas op dat moment verwaarloosd en met slechts één patiënt!

Het doel van mijn reis naar Suriname, het ophalen van mijn prille jeugdherinneringen, heb ik bereikt. Maar ook de ontdekkingstocht naar het leven van mijn ouders in Suriname en het werk van mijn vader, was een fantastische belevenis.

Ik had nog graag met hem hierover willen napraten. In zekere zin kan dat dankzij het fotoboek dat mijn moeder nu gemaakt heeft!

Herinneringen van Paul

Ik was vijf jaar toen we met zijn allen terug naar Nederland zijn gegaan. Ik heb niet zoveel kunnen onthouden van die mooie warme tijd daar. Ik herinner mij dat we postzegels verzamelden. Ik spaarde op mijn manier ook postzegels.

Alle zegels die ik kreeg, plakte ik in een schoolschrift. Bij gebrek aan postzegels knipte ik de afbeeldingen van postzegels uit een catalogus en plakte ze ook in het schrift.

Ik herinner mij dat ik ineens twee postzegels ontdekte met gebouwen van mijn Papa er op. Ik dacht dat kan niet, maar na navraag bleek het echt zo te zijn. Voor de zekerheid plakte ik beide postzegels half op elkaar zoals papa dat deed in zijn postzegelalbum. Met een plakkertje plakte hij een postzegel op hetzelfde plaatje dat in zijn album stond. Ik deed het met spuug, veel spuug. Na een poosje wilde ik ze weer van elkaar halen, maar wat ik ook probeerde, het lukte me niet.

Één postzegel scheurde, wat een strop.! Misschien ook hierdoor bleef mij dat altijd bij. Maar gebouwen van je vader op een postzegel is toch wel het summum, beter kan niet!

Toen we “weer” in Holland waren, miste ik iemand.

Dat was natuurlijk mijn grote vriend Eddy. Thuis in Suriname mochten we van alles uitvoeren en dat deden Eddy en ik.

Zo miste ik in Nederland mijn vriend en nu ook helaas mijn vader.

Ons gezin in 1961

vlnr: Marjolein, Janine, papa Peter, Yolanda, Rosemarie,
Paul, mama Ria en Peter jr.

Geraadpleegde bronnen

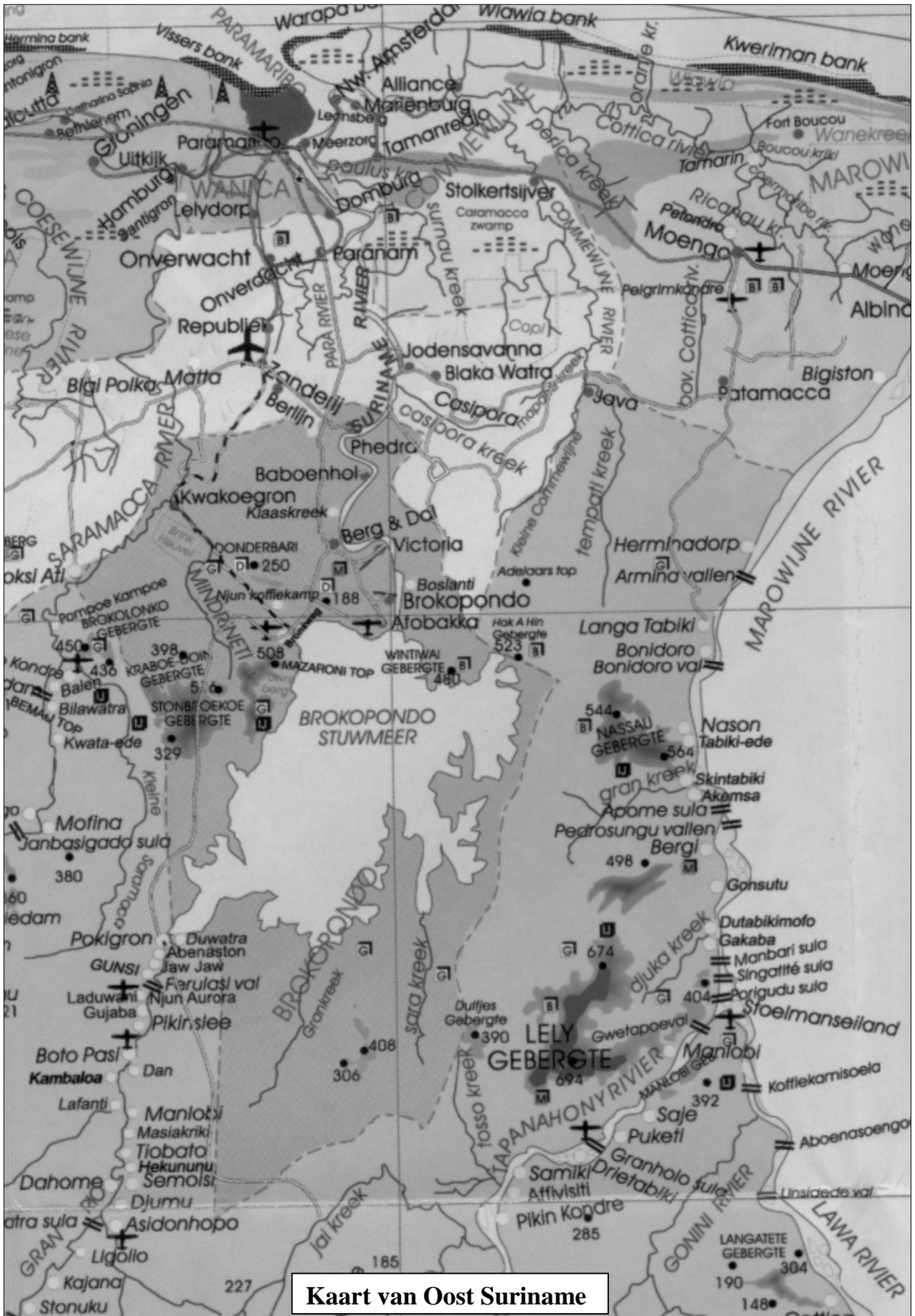
1. "De Surinaamse Postspaarbank en het Departement van Financiën" A.R.Raan
Uitgegeven ter gelegenheid van de officiële ingebruikneming
van het kantoor van de Surinaamse Postspaarbank op 15 januari 1960.
2. "Maluana van de Wayana" Artikel van Karin van Boven
3. "Pawa Pau Dindoe Surinaamse houtsnijkunst" F.J.H.Muntslag
VACO uitgeversmaatschappij, Paramaribo 1978
(met toestemming van de directeur van de VACO, de heer Hoogeboom)
4. "Zaken, Zending en Bezinning" Albert Helman
Uitgave van C. Kersten en Co. N.V. Paramaribo 1968
5. De Telegraaf, 22 maart 1997
"Dokter Vlaanderen, Duizendpoot in de Tropen" André de Kromme
6. "Het Koninkrijk der Nederlanden in de tweede wereldoorlog"
Deel 6, juli '42-mei'43 Tweede helft Dr. L.de Jong
7. N.C.R.V. krant september 2003
"Nieuwe actie voor Diakonessenhuis Suriname" Marco van Ravenhorst
8. Dagblad "Trouw", dinsdag 25 mei 2004
Architecten: "Schoonheid gaat nooit boven veiligheid" Henny de Lange

Rondom het Kerkplein

Staande op het Kerkplein, voor het Helstone monument, kan men vijf van de door Peter ontworpen gebouwen zien door in het rond te kijken.

Rechts het EBS gebouw, aan het eind van de Noorderkerkstraat de Surinaamse Bank, links in deze straat het Fatum-gebouw, vervolgens ligt aan het Kerkplein de RBTT Bank en tenslotte het Hoofdpostkantoor Surpost.

Kaart van Oost Suriname